

LA CENSURA FRANQUISTA A CATALUNYA

LAURA VILARDELL DOMÈNECH

Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya

laura.vilardell1@uvic.cat

El 21 de novembre de 2013, el Campus de la Torre dels Frares de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya va acollir la jornada «Traducció i censura durant la dictadura franquista». Pel fet d'haver durat tants anys, la censura no ha deixat de ser un tema d'estudi freqüent entre els investigadors de la història cultural del segle xx. Mostra d'això són les aportacions regulars que s'hi fan en diferents publicacions, una de les quals, a més, s'hi dedica de forma monogràfica: em refereixo a *Represura*, editada només en format digital (www.represura.es). La majoria d'aquestes aportacions es nodreixen, bàsicament, de la documentació sobre la matèria conservada a l'Archivo General de la Administración, emplaçat a Alcalá de Henares.

Els organitzadors, sensibles a l'interès que la qüestió continua mantenint, van programar diferents sessions amb la participació d'especialistes de diferents grups de recerca: dos de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya i quatre d'altres tantes universitats (Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Barcelona, Universitat Pompeu Fabra i Universitat de Glasgow).

Entrant en matèria, la Jornada es va encetar amb la conferència d'un convidat excepcional, que va conèixer les restriccions i arbitriarietats censorses de primera mà: Josep Massot i Muntaner, director de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, que dissertà sobre «Les traduccions de les PAM i la censura». A continuació, Mireia Sopena (Servei de Publicacions de la UB) va centrar-se en la censura eclesiàstica en les traduccions i les vicissituds d'autors, traductors i sobretot editors per obtenir les autoritzacions pertinents. Tot seguit es va donar pas a les primeres comunicacions, degudes a Eusebi Coromina («La revista *Oriflamma*, una altra víctima del franquisme»), Pilar Godayol («Censura i traducció: *El segon sexe*, de Simone de Beauvoir») i Teresa Julio («*La mort de Danton*, de Buchner, o l'eficiència de la censura en la traducció de Carme Serrallonga»), tots tres integrants del grup de recerca "Estudis de gènere: traducció, literatura, història i comunicació" de la UVic-UCC. A continuació, Enric Gallén (UPF) va presentar una ponència sobre «Censura i moral. De la difusió i traducció de textos dramàtics en temps de postguerra».

La sessió de la tarda es va obrir amb la tercera ponència, a càrrec de Jordi Jané-Lligué (UAB) i titulada «La traducció de narrativa dels anys 60 i la censura». La va seguir el segon torn de comunicacions, presentades per Montse Caralt

(«*Inquietud*: sobreviure la censura»), Manuel Llanas («Estratègies d'un editor. Josep M. Cruzet i la censura») i Laura Vilardell («La col·lecció *Isard*, de l'editorial Vergara, i la censura»), tots tres integrants del grup de recerca «Textos literaris contemporanis: estudi, edició i traducció» de la UVic-UCC. La jornada es va cloure amb una conferència de Jordi Cornellà-Detrell (Universitat de Glasgow) sobre «Comercialització i censura del llibre en català als anys 60».

Tot plegat, doncs, unes deu hores de sessions que varen permetre, d'una banda, contextualitzar històricament l'actuació censora i, de l'altra, aprofundir en el coneixement dels seus mecanismes i, en especial, de les vicissituds patides per autors, editors i traductors per poder-la franquejar.